

Fővárosi Törvényszék

Az ügy száma:	109.K.701.081/2022/14. (ide egyesítve: 109.K.701.132/2022.)
Az I. rendű felperes:	Háttér Társaság (1136 Budapest, Balzac u. 8-10. fszt. 1.)
Az I. rendű felperes képviselője:	dr. Muhi Erika ügyvéd (2030 Érd, Kárpitos u. 11.)
A II. rendű felperes:	Magyar RTL Televízió Zrt. (1222 Budapest, Nagytétényi út 29.)
A II. rendű felperes képviselői:	dr. Gonda Gáspár, dr. Kovács György és dr. Seres Zsuzsanna Sára kamarai jogtanácsosok
Az alperes:	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (1088 Budapest, Reviczky u. 5.)
Az alperes képviselője:	dr. Geszti Gábor Mihály kamarai jogtanácsos
Az egyesített per tárgya:	a médiaügyben hozott 104/2022. (II. 1.) számú határozat és 163/2021. (III. 2.) számú végzés felülvizsgálatával kapcsolatos közigazgatási jogvita

Í T É L E T

A bíróság az alperes 2022. február 1. napján kelt 104/2022. (II. 1.) számú határozatát megsemmisíti.

A kereseteket ezt meghaladóan elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül térítsen meg az I. rendű felperesnek 105 000 (Egyszázötzezer) Ft, a II. rendű felperesnek 84 000 (Nyolcvannégyezer) Ft perköltséget.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett 36 000 (Harminchatezer) Ft eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül jogszabálysértésre hivatkozással, a jogszabályhely pontos megjelölésével a Fővárosi Ítéltáblához címzett, azonban a Fővárosi Törvényszéken jogi képviselő által elektronikus úton benyújtandó fellebbezésnek van helye. Tárgyalás tartását a fél a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben kérheti. A határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. A jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely pontos megjelölésének, illetve az ítéletnek közzétett kúriai határozattól jogkérdésben való eltérésre hivatkozásnak az elmaradása a fellebbezés hiánypótlás nélküli visszautasítása jogkövetkezményével jár.

I n d o k o l á s

A per alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes állampolgári bejelentések alapján 2021. március 2. napján megindított eljárásban vizsgálta a II. rendű felperes RTL Klub médiaszolgáltatásán 2020. december 21. és 31. között 11 alkalommal közzétett „A család az család” című társadalmi célú reklámot abból a szempontból, hogy megfelelt-e a gyermekvédelmi követelményeknek a reklám I-III. kategória (korhatár nélkül – 12+)

szerinti időszámban, 5 és 21 óra között történt sugárzása, avagy azt csak későbbi időpontban, a IV. kategória (16+) 21 és 5 óra közötti éjszakai időszámban lehetett volna közzétenni.

- [2] Az azonos nemű szülőkből álló „szívárványcsaládok” közösségének kampánya részeként elkészült egyperces figyelemfelkeltő műsorszámban pszichológus és szociológus szakértők, valamint tanár és bölcsődei gondozónő válaszoltak az Interneten névtelenül feltett – felolvasott – azon véleményre, hogy *„Egy ilyen elfuserált családban nevelkedő gyerekek soha nem lesz egészséges családképe”*, valamint azon kérdésre és véleményre, hogy *„Az ilyen gyerekekkel mennyire lesz kivételezve?”* *„Gondolom, folyamatosan figyelni kell rá.”*, hogy eloszlassák a szívárványcsaládokkal kapcsolatos félreértéseket. A megszólalásokat azon ismertető vezette fel, miszerint *„Magyarországon több száz azonos nemű szülő nevel gyermeket. Ők a szívárványcsaládok”*. A felolvasott internetes bejegyzésekre adott válaszként pedig lényegében az hangzott el, hogy a családkép nem azon fog múlni, hogy melegek-e a szülők, hanem hogy szeretetteljes-e a kapcsolat, elfogadjak-e a gyermeket; a szülőség törődésen alapul; nem a szívárványcsalád határozza meg a gyerek viselkedését, hanem a családi körülmények; a szívárványcsaládban nevelkedő gyermekeknek a társaik figyelmére, egyenlő bánásmódra van szükségük és nem megkülönböztetésre. A háttér egy csekély megvilágítású szobába zsúfolt telekommunikációs eszközök (képernyők) díszlete képezte. Mind a II. rendű felperes, mind a reklám megrendelőjeként ügyféli jogállást kapott I. rendű felperes vitatta, hogy a megismerést és figyelemfelkeltést célzó, szeretetteljes környezet jelentőségét hangsúlyozó műsorszám káros lett volna a 16 éven aluli gyermekek számára, ezért azt éjszaka kellett volna sugározni. Sérelmezték továbbá, hogy az eljárás megindításáról értesítő 163/2021. (III. 2.) számú végzés nem fejtette ki bővebben a jogsértés mibenlétét, hanem csupán a jogszabályhelyet és a reklám témáját jelölte meg.
- [3] Az alperes 2022. február 1. napján kelt 104/2022. (II. 1.) számú határozatában megállapította, hogy a vizsgált közzététel megsértette a közlemények közzétételére vonatkozó gyermekvédelmi rendelkezést. A felperesek ügyindító végzéssel szembeni kifogása tekintetében hivatkozott a bírósági gyakorlatra (Fővárosi Törvényszék 104.K.704.682/2021/11. és Kúria Kf.VII.41.039/2021/5.) – és annak körében az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 91. §-ára vonatkozó bírósági értelmezésre –, amelynek alapján az eljárást megindító végzés indokolásában elegendő az azt megalapozó jogszabályhelyet megjelölni, míg tartalmi magyarázatot az eljárást lezáró döntés igényel. A döntés érdemére vonatkozó indokolásában az alperes kifejtette, hogy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 9. § (1) bekezdése értelmében ugyan a társadalmi célú reklámokat nem kell klasszifikálni és korhatári jelöléssel sugározni, azonban az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja alapján nem tehetők közzé olyan időszakban, amelyben tartalmuknak megfelelő kategóriába sorolásuk esetén közzétételüknek – előre láthatóan – nem lenne helye. A korhatári besorolás a gyermekek védelmét szolgálja az önmagáért felelős és a társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulását veszélyeztető műsorokkal szemben, amely körbe sorolhatók az alperes szerint mindazon műsorszámok, amelyek olyan magatartásmintákat, világnézeteket vagy értékrendet támogatnak, amelyek szemben állnak a társadalmilag elfogadott normákkal, különösen az alkotmányos alapértékekkel. Az ún. „érzékeny témák” közé tartozik például a halál ábrázolása, a családon belül bántalmazás, konfliktusok, feszültség bemutatása, és mindezekben belül a gyermekek helyzete, amihez tartozik az örökbefogadás is, így – a klasszifikációhoz támpontot nyújtó alperesi Ajánlást figyelembevéve – érzékeny témának tekinthető az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdése. A kisebb gyermekek számára megértési nehézséget okozhat, a nagyobbakban pedig bizonytalanságot, illetve feszültséget, zavart kelthet, ha a családdal, gyermekneveléssel együtt találva találkoznak a homoszexualitással, mivel „valamennyi ártalom más módon károsíthatja a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődését”.

A védett korosztálynak az érettségének megfelelő módon kell szembesülnie a társadalmi, szociális, családi problémák őket érintő esetleges negatív hatásával. A gyermekek esetében kiemelt jelentősége van a műsoroknak, mivel – kialakult kritikai érzék és viszonyítási alap hiányában – feltétel nélkül fogadhatnak el üzeneteket. Az erőteljes szociális behatások életre szóló mély bevésődéseket keletkeztethetnek, ezért kiemelt jelentőséggel bír, hogy a gyermekek „a megfelelő irányba” szocializálódjanak. A 16 éves korig bekövetkező kognitív és pszichés fejlődés nem teszi lehetővé minden téma értő feldolgozását, ha azt nem a kiskorúak számára is érthető, könnyen dekódolható módon teszik közzé; míg 16 éves kortól már csökken a szélsőséges lelkiállapotok és viselkedésmódok gyakorisága, rugalmasabbá válik a megértési képesség, megkezdődik az elszakadás a családtól. A vizsgált reklám képi megvalósítása (sötét szoba, monitorok) és a feldolgozásmód egyéb jellegzetességei (negatív kommentek, sztereotípiák említése és az erre adott válaszok) is az érettebb korosztályt célozták. A kisebb kamaszok és kisgyermekek még nem rendelkeznek ismeretekkel az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdéséről, így azt nem értelmezheték kellő biztonsággal. A gyermekkorra a kísérletezés és az útkeresés jellemző, ezért kerülendők azok a tartalmak, amelyek a gyermekekben identitászavart, bizonytalanságot kelthetnek. A műsorszám üzenete, mondanivalója, azaz a homoszexualitás gyermekneveléssel, családdal együttes tárgyalása érzékenyen érinthette a 16 éven aluli korosztályt, annak körében meg nem értést, feszültséget, bizonytalanságot okozhatott, ezért azt csak a IV. kategória (16+) 21 és 5 óra közötti időszámban lehetett volna sugározni. Ennek be nem tartásával a II. rendű felperes megsértette az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontját. Mivel az eljárás időtartama meghaladta az ügyintézési határidő kétszeresét, az Ákr. 103. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az alperes a jogsértés tényének megállapításán kívül nem alkalmazott további jogkövetkezményt. Rögzítette azonban, hogy a kiskorúakat védő rendelkezések megsértését – az Mttv.-ből és az Alaptörvényből levezethetően – súlyos jogsértésnek tekinti.

A keresetek, a védiratok

- [4] A felperesek külön keresetben támadták az alperes határozatát, amelyek alapján indult pereket egyesítette a bíróság.
- [5] Az I. rendű felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozatának jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását, másodlagosan a határozat és az eljárást megindító végzés megsemmisítését, harmadlagosan pedig a határozat súlyos jogsértés hiányának megállapításával történő megváltoztatását kérte. Perköltségre igényt tartott.
- Álláspontja szerint a vizsgált reklám nem volt alkalmas a gyermekek erkölcsi fejlődésének károsítására. Nem veszélyeztette, hanem segítette az „önmagáért felelős és a társadalmi együttélésre alkalmas személyiség” kialakulását, hiszen hozzájárult ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék a körülöttük lévő sokszínű világot és képesek legyenek elfogadni a szivárványcsaládban élő társaikat. Nem egyértelmű, hogy az alperes milyen ártalomra, szociális és társadalmi problémákra utalt a reklámmal kapcsolatban, milyen irányba történő szocializálódást tekintett megfelelő irányúnak. Egyetlen gyermek sem lesz ugyanis meleg, lesbikus vagy transznemű attól, mert azonos nemű szülők által nevelt gyerekekről beszélnek egy rövid reklámban. Súlyosan sérti az azonos nemű párok emberi méltóságát annak kinyilatkoztatása, hogy a kiskorúak erkölcsi fejlődését károsító ártalom lenne az azonos nemű szülők bemutatása. Értelmezhetetlen a gyermek még fejlődésben lévő kritikai érzékére hivatkozni, hiszen a reklámból mindössze arról értesül a néző, hogy léteznek szivárványcsaládok. Egy közigazgatási határozat nem alapulhat véleményen, előítéleten vagy helytelenül értelmezett szociológiai érvelésen. A korhatárbesorolásnál ugyan megszorítóan kell eljárni, de ez nem vezethet önkényes jogértelmezéshez vagy hátrányos megkülönböztetéshez. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § m) pontja szerinti, szexuális irányultáson alapuló közvetlen hátrányos

megkülönböztetést valósított meg az alperes döntése, mivel az azonos nemű párok alkotta családok bemutatását kiskorúra ártalmas tartalomként határozta meg, míg a különemű szülők alkotta családok esetében nem így járt el, és az Ebktv. 4. § c) pontja értelmében be kellett tartani eljárásában az egyenlő bánásmód követelményét.

[6] A II. rendű felperes kereseti kérelmei megegyeztek az I. rendű felperesével. Maga is igényt tartott perköltségre.

Az eljárást megindító végzés vonatkozásában csak az ő keresete tartalmazott indokolást. A tisztességes eljáráshoz és védekezéshez való jog sérelmét látta abban, hogy a végzés nem jelölte meg a műsorszám és a hivatkozott jogszabályhelyek közötti „oksági kapcsolatot” annak ellenére, hogy az alperes precedens nélküli okból indított eljárást. Véleménye szerint az Ákr. 2. § (2) bekezdés a) pontját, a 4. §-t és az 5. § (2) bekezdését, valamint az Alaptörvény XXIV. cikkét sértette a hiányos indokolás, mert értelmezésében nem csak az ügy érdemében hozott döntésre, hanem a végzésekre is alkalmazható az Ákr. 91. §-ának a hiányos döntések kiegészítését előíró rendelkezése. A II. rendű felperes szerint nem alapos a korábbi törvényszéki és kúriai döntésekre hivatkozás, mert nem alátámasztott az ügyazonosság.

Az ügy érdemében a II. rendű felperes azonos álláspontot foglalt el az I. rendű felperessel. Vitatta tehát, hogy elkövette volna a határozat szerinti súlyos jogsértést, vagyis hogy a műsorszám alkalmas lett volna a 16 éven aluli kiskorúak károsítására. Hangsúlyozta a gyermekek védelemhez és információhoz való jogai közötti egyensúly szükségességét. Kifogásolta az alperes megállapításainak homályosságát arra vonatkozóan, hogy milyen károsodást vagy tévútra terelést okozhatott a műsorszám. Megítélése szerint az egyáltalán nem hordozott káros üzenetet, és megjelenítése sem volt félelmet vagy riadalmat keltő. Feszültséget pedig a mesék is keltenek, ám fel is oldják azt, mint azt a perbeni reklám is tette, azonban az alperes kihagyta értékeléséből a sztereotip állításokat ellensúlyozó szakértői válaszokat. A reklám üzenete az egynemű kapcsolatban élők által nevelt gyermekek, valamint a társadalom egyéb tagjainak egymáshoz való viszonya, a kirekesztés helytelenítése, a megkülönböztetés szükségének cáfolása, valamint az egyenlő bánásmód fontosságának hangsúlyozása volt. Nem tüntette fel kedvezőbb színben az egyneműek életközösségét, hanem csupán azt állította, hogy a gyermek figyelemigényét, szükségleteit nem az őt nevelő szülők szexuális irányultsága, hanem ezen személyek gyermekhez való viszonya, a szeretetteljes vagy zaklatott közeg határozza meg. Az elfogadás üzenete nem veszélyeztette a társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulását, hanem elősegítette azt. Az előítéletes gondolkodás ellen ható tartalom pozitív hatással bírt a kiskorúak normaalkotásának időszakára. A határozat nem azonosított olyan alkotmányos alapértéket, amellyel a műsorszám szemben állna. Törvényes, alkotmányos állapotként volt azonosítható az olyan élethelyzet, amelyben egynemű párok az egyikük által örökbefogadott gyermeket nevelnek. Semmi nem utal arra, hogy az ilyen helyzet káros hatással lenne a gyermekekre, tehát a homoszexualitás és a gyermeknevelés egymással összefüggésben való tárgyalása veszélyt rejtene magában. A társadalmi normákkal való szembenállás önmagában egyébként sem lehet alapja káros hatás megállapításának, hiszen a társadalmi normák olykor tévesek, embertelenek is lehetnek. Az alperes tudományos vizsgálat lefolytatása nélkül, szakképesítés hiányában alkotott téves véleményt a reklám hatásáról. Szexuális irányultság alapján indokolatlanul diszkriminálta az egynemű párkapcsolatokat annak ellenére, hogy a homoszexualitás nem betegség, és az elfogadás üzenetével párosított említése nem hordoz a heteroszexuális tartalmú témáknál nagyobb kockázatot a kiskorúak számára. A műsorszám időtartamának meghatározása megfelelt az „előreláthatóság” Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja szerinti követelményének, hiszen a jogszabályokból és azok alkalmazási gyakorlatából nem következett, hogy a homoszexualitás gyermekneveléssel, családdal együtt történő tárgyalása értékelendő a kiskorúak szempontjából. Számtalan ezzel foglalkozó olyan műsorszám, téma került tárgyalásra a III. korhatári kategóriában (pl. a „Jóbarátok” és a „Modern család” című filmsorozatok, valamint a „Coming out” című vígjáték), amit az alperes nem szankcionált.

- [7] Az alperes védirataiban a keresetek elutasítását kérte. Az eljárást megindító végzéssel kapcsolatos kifogással kapcsolatban rámutatott arra, hogy a II. rendű felperes a határozatban hivatkozott törvényszéki és kúriai ítéletekkel szemben érvel, holott a Kúria egyértelművé tette az ilyen végzés tartalmi elemeit. Eszerint az eljárást megindító végzés nem igényel oksági kapcsolat megjelölését, tartalmi magyarázatot, az ügygel összefüggő következtetéseket, jogértelmezést tartalmazó részletes indokolást. Ezért nem kellett azt kiegészíteni a II. rendű felperes kérelme alapján.
- Az ügy érdeme tekintetében az alperes hangsúlyozta, hogy a műsorszám egészének, összehatásának elemzése alapján született meg a döntés. A reklám üzenete a homoszexualitás gyermekneveléssel, családdal együtt történő tárgyalása volt, ami az érettebb korosztályt célozta, hiszen kizárólag elmarasztaló, gyűlölködő kommenteket vonultatott fel a társadalom hozzáállásának ismertetésekor annak ellenére, hogy a társadalmi vitában árnyaltabb, többféle szempont is létezik. A tér továbbá ellenséges, rideg, otthontalan volt. Ez a feldolgozásmód alkalmas lehetett arra, hogy áldozatszerepben tüntesse fel az azonos nemű párokat, és azt sugallja, hogy a többségi társadalom elítélően, ellenségesen áll a témához. Mindezek alapján abban összegezhető a műsorszám 16 éves aluli korosztályra gyakorolt káros hatása, hogy annak üzenete – a feldolgozásmódra is figyelemmel – érzékenyen érinthette őket, értelmezési zavart ill. meg nem értést, feszültséget, bizonytalanságot okozhatott számukra. Hangsúlyozta az alperes a kiskorúak személyiségfejlődésének sérülékenységét, a fiatalabb korosztály erősen korlátozott ismereteit az azonos nemű párok gyermeknevelésének kérdésével kapcsolatban, valamint a 12-16 év közöttiek identitásképzését és mintakeresését, ami különösen nagy felelősséget ró a médiaszolgáltatóra a tekintetben, hogy milyen mintákat tár a védendő korosztály elé. Kerülendőek azok a tartalmak, amelyek a gyermekekben identitászavart, morális bizonytalanságot kelthetnek, tévútra terelhetik fejlődésüket. Nem vállalta az alperes annak konkrét megjelölését, hogy milyen „tévútra” tereléstől tart, fenntartotta azonban, hogy jogsértést valósított meg, miszerint a gyermekkorú közönség számára is könnyen elérhető műsorsávban tették közzé a személyiségfejlődésre ártalmas műsorszámot, melynek káros hatását nem semlegesítette az elfogadás és az egyenlő bánásmód fontosságának hangsúlyozása. Nem tartotta relevánsnak az Ebktv.-re való hivatkozást, mert megítélése szerint csak az Mttv. előírásai kötötték. Egyébként nem is járt el diszkriminatívan, mert egyensúlyt igyekezett teremteni az információs szabadsághoz való jog és a kiskorúak információhoz való joga, valamint ez utóbbiak egészséges fejlődéshez való joga között. Az ombudsman vagy bíróság nem állapított meg hátrányos megkülönböztetést az adott ügy vonatkozásában. Az alperes határozatából pedig – a felperesi vélekedéssel ellentétben – kiderül, hogy mit tekintett megfelelő irányban történő szocializációnak, ugyanis az Ajánlásban foglaltakra hivatkozással rögzítette, hogy a közfelfogás, a társadalom különböző (egészségügyi, oktatási stb.) intézményei által preferált, kitűzött célok irányadók. Mindezek alapján – és nem más műsorszámokhoz viszonyítással – állapította meg a jogsértést, a bírói gyakorlat pedig súlyosnak tekinti klasszifikációs rendelkezésének megsértését.

A bíróság döntése és annak jogi indokai

- [8] A felperesek keresetei érdemben alaposak.
- [9] Elsőként a bíróság a 163/2021. (III. 2.) számú ügyindító végzés jogszerűségét vizsgálta, amennyiben ugyanis az az ügy érdemére kiható, utóbb nem korrigálható lényeges eljárási hibában szenvedett volna, úgy már arra tekintettel új eljárást kellett volna elrendelni minden további vizsgálat nélkül.
- [10] Az I. rendű felperes azonban semmilyen indokolással nem támasztotta alá az ügyindító végzés elleni kereseti kérelmét, a II. rendű felperes pedig – mint arra az alperes pontosan rámutatott védiratában – a határozatban érthetően ismertetett kúriai álláspontot vitatott keresetében. Mivel a II. rendű felperes

nem tudott hivatkozni ellentétes tartalmú, a jelen ügyhöz jobban illeszkedő másik felsőbb bírósági döntésre, így súlytalanul maradt a kúriai jogértelmezést vitató azon álláspontja, miszerint már az eljárást megindító végzésnek tartalmaznia kellett volna a műsorszám és a hivatkozott jogszabályhelyek közötti „oksági kapcsolatot”, vagyis lényegében a jogszabályhelyekbe ütközés mibenlétére vonatkozó érdemi értékelést. Mint ugyanis ebben teljesen következetes a bíróságok – alperes által hivatkozott kúriai döntésben is megerősített – gyakorlata, részletes érdemi értékelést és okfejtést az eljárást befejező döntés igényel, míg az eljárást megindító végzésnek csak az eljárás tárgyáról, a vizsgált jogszabályhely megjelöléséről és az ügyféljogokról és kötelezettségekről, valamint a szükséges eljárási lépésekről kell tájékoztatást tartalmaznia. Ezzel szembeni álláspontja alátámasztásaként a II. rendű felperes nemcsak eltérő bírósági gyakorlatra nem tudott rámutatni, de konkrét tételes jogszabályi rendelkezésbe ütközést sem tudott állítani, hanem csak az egységes bírósági gyakorlattal szemben súlytalannak tekinthető alapelvi és alapjogi hivatkozásra tudta alapítani érvelését. Tévesen hivatkozott arra, hogy „ügyszabályosság”, vagyis tényállási hasonlóság lett volna szükséges az irányadó bírósági döntések figyelembevételéhez, az azokban elfoglalt álláspont ugyanis elvi jelentőségű, ami bármely tényállású közigazgatási eljárásra irányadó.

- [11] Mindezek alapján tehát a bíróság megállapította, hogy megfelelt a jogszabályoknak az alperes eljárást megindító végzése – mint a per fő tárgyát képező határozathoz képest járulékos közigazgatási cselekmény –, és rátért a keresetekkel támadott 104/2022. (II. 1.) számú határozat vizsgálatára.
- [12] Az Mttv. 9. §-a szerint „(1) A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató – (...) a társadalmi célú reklám (...) kivételével – valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően a (2)-(7) bekezdés szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja.
(...)
(5) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.
(...)
(8) A (2)-(7) bekezdés szerinti minősítésnél irányadó részletes szempontokra (...) vonatkozó jogalkalmazási gyakorlatának fő elvi szempontjait – amennyiben a kiskorúak védelmével kapcsolatos közérdek vagy a kiskorúak védelmének egységes érvényesülése ezt indokolja – a Médiatanács ajánlásban teszi közzé.
(...)”
- [13] Az alperes vonatkozó Ajánlása értelmében a besorolási szempontok jogalkotó általi meghatározása a kiskorúak megvédésére törekszik a médiából érkező, testi, szellemi és erkölcsi fejlődésük káros befolyásolására alkalmas negatív hatásoktól. Egzakt mércék nincsenek, így a törvény csupán a legjelentősebb ártalmakat emeli ki a lehetségesek közül, míg az egyéb szempontokat illetően mindenekelőtt a közfelfogás, a társadalom különböző (egészségügyi, oktatási stb.) intézményei által preferált, kitűzött értékek és célok irányadóak. Az Ajánlás ismerteti az egyes kategóriák szerinti korosztályok pszichés, mentális jellemzőit és képességeit.
- [14] Az Mttv. 10. § (1) bekezdése kimondja, hogy „Lineáris médiaszolgáltatásban
(...)
c) a IV. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 21 óra és 05 óra között tehető közzé,
(...)
h) (...) társadalmi célú reklám nem tehető közzé olyan időszakban, amelyben tartalmának megfelelő

kategóriába sorolása esetén közzétételének – előre láthatóan – nem lenne helye.”

- [15] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) értelmezte, hogy milyen hatással lehetnek a gyermekekre az azonos nemű párokkal kapcsolatos tartalmak, és hogy az emberi jogok védelmén alapuló közös európai értékrend alapján milyen hozzáállásra helyes nevelni az ifjúságot a kisebbségekhez való hozzáállás tekintetében, vagyis hogyan lehet helyes egyensúlyt felállítani az információs szabadság és a gyermekek egészséges fejlődésének védelmi igénye között. Az *Alekseyev kontra Oroszország* (4916/07, 25924/08 és 14599/09, 2011. április 11.) ügyben megállapította, hogy semmilyen tudományos bizonyíték vagy szociológiai adat nem utal arra, hogy a homoszexualitás említése vagy a szexuális kisebbségek társadalmi státuszáról szóló nyílt nyilvános vita hátrányosan hatna a gyermekekre (vagy a sérülékeny felnőttekre). Éppen ellenkezőleg, a társadalom csak tisztességes és nyilvános vitán keresztül tudja kezelni az ezzel kapcsolatos összetett kérdéseket, az ilyen vita a társadalmi kohézió javát szolgálja. A *Bayev és mások kontra Oroszország* (67667/09, 44092/12 és 56717/12, 2017. június 20.) ügyben az EJEB hozzátette, hogy semmilyen tudományos bizonyíték nem támasztja alá, hogy külső hatás befolyásolhatná a nemi identitást vagy irányultságot. Nem kifogásolhatók az LMBT témákkal kapcsolatos a nem pontatlan, nem agresszív, és valamely szexuális magatartás támogatását sem célzó üzenetek. Az ilyen üzenetek nem csorbítják a szülők azon jogát, hogy felvilágosítsák és tanácsokkal lássák el, saját meggyőződésükkel összhangban lévő útra tereljék a gyerekeket. Amennyiben a kiskorúak valamely kampányban a sokszínűség, az egyenlőség és a tolerancia eszméivel találkoznak, e nézetek elfogadása csakis a társadalmi kohéziót szolgálhatja. A gyermekek homofóbiával szembeni védelme az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának *Rec(2010)5* ajánlásának gyakorlati megvalósítása, amely a gyermekek és fiatalok olyan oktatáshoz és tájékoztatáshoz való jogának védelmét szorgalmazza, amely mentes az erőszaktól, zaklatástól, társadalmi kirekesztéstől vagy a szexuális irányultsággal vagy nemi identitással kapcsolatos megkülönböztető és megalázó bánásmód más formáitól, valamint objektív tájékoztatást ad a szexuális irányultsággal és nemi identitással kapcsolatban. A stigmatizáció és az előítéletek megerősítése, a homofóbia bátorítása ellenben összeegyeztethetetlen az egyenlőség, a pluralizmus és a tolerancia eszméivel, ami a demokratikus társadalom sajátja.
- [16] A fentiek szerinti normatartalommal való összevetés érdekében a bíróság rögzíti, hogy az alperes lényegében azért kifogásolta a vizsgált társadalmi célú reklám nappali műsorsávban történt sugárzását, mert úgy ítélte meg, hogy azt nem egészséges látnia a 16 éven aluli korosztálynak, így az éjszakai órákra kellett volna szorítani, amikor a kisebb gyermekek már jellemzően nem nézik a tévét. Ennek indokaként az alperes olyan lehetséges hatást tulajdonított a tárgyi reklámnak, ami veszélyezteti az önmagáért felelős és társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulását, minthogy hozzájárul a gyermekek „tévútra terelődéséhez”, „nem megfelelő irányba történő szocializációjához”. Azt azonban az alperes mind a határozatában, mind a per folyamán homályban tartotta, hogy konkrétan mit tekint olyan tévűtnak, amelyre terelődéstől tart a vizsgált műsorszám hatásának betudhatóan. A bíróság alapvetően három lehetőséget tudott elképzelni az alperes által azonosítható „tévűtként”: (1) a gyermekek szexuális irányultságot váltanak (a reklámban említett szivárványcsaládok mintáját követve); (2) a gyermekek homofób, ellenséges hozzáállást vesznek fel az azonos neműekkel és azok gyermekeivel szemben (a reklámban felolvasott negatív véleményekkel azonosulva); (3) a gyermekek tájékozottá, gondolkodóvá és elfogadóvá válnak a szivárványcsaládban nevelkedő társaikkal kapcsolatban (amint azt a reklám az ellenpontosító válaszaival célozta). Az első lehetőséget a bíróság egyértelműen elvetette, hiszen az EJEB gyakorlata értelmében semmilyen tudományos bizonyíték nincs arra, hogy a homoszexualitás bármilyen kontextusban történő említése is befolyásolná a szexuális irányultságot. Ilyet az alperes maga sem állított. A második lehetőséget a bíróság azért vetette el, mert a reklám kifejezetten ellenpontosította, megfelelően cáfolta a felolvasott negatív kommentek ténybeli és morális megalapozottságát. Az alperes sem állította továbbá, hogy attól félt volna, hogy a szivárványcsaládokat, illetve az azonos

nemű párokat vagy azok gyermekeit elítélővé és bántóvá válnának a gyermekek a reklám hatására. A harmadik lehetőség pedig semmiképpen sem azonosítható tévútként vagy ártalomként, hiszen az alperes maga is hangsúlyozta – az EJEB gyakorlatával összhangban – a felelős és társadalmi együttélésre alkalmas személyiség kialakulásának fontosságát, amelynek természetes eleme a többszempontú, kritikus, információalapú önálló gondolkodáson alapuló elfogadás. Az alperes nem konkretizálta, hogy milyen alkotmányos alapértéket látott sérülni a vizsgált reklám folytán. Az Alaptörvényben meghatározott alapértékeket összhangban kell értelmezni az EJEB gyakorlatával, az utóbbi pedig egyértelműen alátámasztja a tárgyi műsorszám alapjogi szempontú megfelelőségét.

- [17] Az alperes meggyőző indok nélkül kifogásolta, hogy a műsorszámiban csakis ellenségeskedő hozzáállást tükröző kommenteket olvastak fel, miközben a társadalom véleménye ennél árnyaltabb és sokrétűbb. A kommentek felolvasása után következő válaszok és magyarázatok ugyanis kellően reprezentálták azt az oldalt, amely a szűklátókörű, értetlen ellenségeskedéssel szemben nyitott, megértő és elfogadó, megfelelően ellensúlyozva a negatív hozzáállást, és átfogó képet kínálva a társadalomban előforduló szemléletekről, vitáról. Az alperes előtt indult eljárásnak alapot adó bejelentések szemlélete és hangvétele (pl. „ez a fertő”, „nevezném bűncselekménynek”, „közkerölcs romboló”, „alattomos, kéretlen, s elég primitív”, „A gyerekeknek nincsenek jogaik, csak a buziknak!... akik a buziságot reklámozzák a fehér faj kiirtásán fáradoznak... megrázó, gusztustalan”) támasztja alá éppen azt, hogy a reklám által ellenpontoszni kívánt és ezért szükségszerűen idézett ellenségeskedés sajnos olyan mértékben jelen vannak a társadalmunkban, ami ellen szükséges és hasznos, ha a fiatalok már korai gyermekkortól megkapják megfelelő formában a szükséges tájékoztatást és nevelést. Egészséges lelki és morális fejlődésükhöz, társadalmi együttélésre alkalmas személyiségük kialakulásához szükség van arra, hogy tájékozottak legyenek a vonatkozó társadalmi feszültségről és vitáról, tényekről és szakértő álláspontokról. Ettől független a szülő azon – EJEB gyakorlat által megerősített – joga, hogy saját szemléletének megfelelően nevelje, formálja gyermekét.
- [18] Nem helytálló következtetés a vizsgált műsorszámnak ártalmat tulajdonítani abból az okból, hogy a kisgyermek nem értik, a nagyobbakban pedig szorongást és bizonytalanságot kelthet (az identitás- vagy orientációzavart mint lehetőséget tudományos megalapozottság hiánya okán eleve elvetette a bíróság). Arra a korosztályra ugyanis, amelyik a korai életszakaszából adódó kognitív és érzelmi fejlettségi foka alapján még egyáltalán nem fogja fel a tartalmat, a reklám egyszerűen nem hat semmilyen módon. A nagyobbaknak pedig szokniuk kell annyi feszültséghez és konfliktushoz, amennyi ebben a reklámban megjelenik és hathat rájuk, hiszen a teljes életet hasonló állapotok között kell majd ügyesen leélniük. Mint arra utalt a II. rendű felperes is, már kisgyerekkortól felkészítjük a gyermekeket mesékkel arra, hogy a világban konfliktus van, ami azonban a mesékben feloldódik, optimizmusra és jóságra nevelve az ifjúságot. Ehhez hasonlóan a tárgyi társadalmi célú reklám értelmes, szakértő, egyszerűen megformált magyarázatai és érvei is a megvilágosítást és az abból következhető megnyugtatót szolgálták annak ellenére, hogy a téma konfliktusos jellegéből és a reklám figyelemfelhívó irányultságából adódóan valóban volt az egy perc alatt egy kis tartalmi szokatlanságból, háttérberendezésből, dramaturgiából és érzelmi töltetből adódó feszültség.
- [19] Osztotta a bíróság az alperes azon álláspontját, miszerint a megfelelő irányú szocializáció szempontjából „a közfelfogás, a társadalom különböző intézményei által preferált, kitűzött célok” irányadók. Szükséges azonban meghatározni, hogy mit tekintünk közfelfogásnak, a társadalom által követendő értéknek. Az alperes ugyanis nem definiálta határozatában, hogy milyen felfogást emel a társadalom közös eszméjének rangjára. Bizik benne a bíróság, hogy nem azt a bezárt, ellenséges, kirekesztő hozzáállást, ami a jelen ügy alapjaként beérkezett bejelentésekből sugárzott. Alaptörvényünk ugyanis hitet tesz a demokratikus alapértékek, az emberi méltóság, a szabadság és a szeretet értékei mellett, és az EJEB gyakorlata is megerősíti, hogy nem a kirekesztő közvélemény

vagy társadalmi tradíciók és normák, hanem a sokszínűség, egyenlőség és tolerancia eszméi azok, amelyeket irányadó „közfelfogásnak” és a társadalmi intézmények által követendő célnak kell tekinteni. Csupán azért tehát nem helyes a demokratikus értékekkel szemben álló értékítéletnek „megfelelő irányba” terelni a fiatalokat, mert a társadalom számos tagjának ez a véleménye, vagy mert az adott kérdés kulturális vagy morális szempontból „kényes téma”. Csupán azért nem indokolt továbbá éjszakai órákra számítani egy ilyen téma tárgyalását, mert vannak, akiket felháborít.

- [20] Helytállóan mutatott rá az alperes arra is, hogy a vizsgált reklám által feldolgozott témára – a szivárványcsaládban nevelt gyermekek helyzetére – vonatkozóan korlátozott lehet a hazánkban élő gyermekek ismerete, ezért egészséges gondolkodásuk kialakulásához életkoruknak megfelelő korrekt tájékoztatásra van szükségük a témával kapcsolatban. Az I. rendű felperes által megrendelt és a II. rendű felperes által sugárzott társadalmi célú reklám azonban az alperes álláspontjával ellentétben nem akadályozta, hanem éppen hogy megadta ezt a korrekt tájékoztatást a fiataloknak, mégpedig olyan – nappali – műsorsávban, amelyben valóban eljuthatott célközönségéhez. Téves az alperes azon álláspontja, hogy a célközönség kizárólag a 16 éven felüli korosztály lehetett volna, hiszen – mint azt a bíróság már említette – már korán indokolt elkezdni a gyermekek társadalmi együttélésre nevelését. A téma korlátozott ismerete tehát nem gyengítette, hanem fokozta az objektív tájékoztatás szükségességét, amit a bíróság megítélése szerint megfelelő tartalommal és feldolgozásmóddal megadott a vizsgált műsorszám.
- [21] Az Ebktv. 4. §-a értelmében *„Az egyenlő bánásmód követelményét*
(...)
c) a hatósági jogkört gyakorló szervezetek,
(...)
jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani.”
- [22] Az Ebktv. 8. §-a értelmében *„Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt*
(...)
m) szexuális irányultága,
(...)
miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.”
- [23] Az I. rendű felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az Ebktv. követelményei irányadóak voltak az alperes által lefolytatott eljárásra. Az Ebktv. 4. § c) pontja értelmében ugyanis az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülnie kell a hatósági eljárásokban és intézkedésekben. Ugyanakkor az I. rendű felperes az Ebktv. szerinti egyenlő bánásmód sérelmét nem saját maga, hanem az azonos nemű párok alkotta családok vonatkozásában állította. A bíróság rámutat, hogy az Ebktv. vonatkozó rendelkezéseiből (15. § (1) bekezdése, 19. § (1) bekezdése) következően elsődlegesen maga a jogsérelmet szenvedett fél az, aki az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárást indíthat. Amennyiben az egyenlő bánásmód követelményének megsértése vagy annak közvetlen veszélye olyan, az Ebktv. 8. §-ában meghatározott valamely tulajdonságon alapult, amely az egyes ember személyiségének lényegi vonása, és a jogsértés vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti, civil- és érdekvédelmi szervezet is felléphet, de csak korlátozottan. Vagy az alapvető jogok biztosánál indíthat eljárást (Ebktv. 18. § (3) bekezdése), vagy bíróság előtt indíthat személyiségi jog érvényesítése iránti pert, munkaügyi pert, valamint közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert (Ebktv. 20. § (1) bekezdés c) pontja). Figyelemmel arra, hogy a fentiek szerint az I. rendű felperes jelen perben nem volt feljogosítva az

azonos nemű párok alkotta családok vonatkozásában az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igényérvényesítésre, a bíróság érdemben nem tudta vizsgálni az I. rendű felperes által hivatkozott Ebktv. alapján, hogy az alperes az eljárása során betartotta-e az egyenlő bánásmód követelményét.

- [24] A II. rendű felperes az Mttv. 10. § (1) bekezdés h) pontja szerinti „előreláthatóság” követelményével kapcsolatban hivatkozott több olyan műsorszámra (*Coming out, Jóbarátok, Modern család* stb.), amelyek korábban szintén azonos nemű párok általi gyermeknevelést mutattak be a 12+ műsorsávban mindenféle alperesi kifogás nélkül. Akkor lett volna csak szükség azonban az ezen műsorszámok nyújthatta előreláthatóság vizsgálatára, ha bíróság okszerűnek tekintette volna az alperes azon álláspontját, miszerint a vizsgált reklámot a 16 éven felülieknek ajánlott éjszakai műsoridőre kellett volna utalni. Ekkor bírt volna ugyanis jelentőséggel, hogy a médiaszolgáltatónak és az ő döntését orientáló megrendelőnek tudniuk kellett-e a korábbi hatósági gyakorlat alapján az éjszakai sugárzás követelményéről. Mivel a bíróság elvetette a reklám káros határára vonatkozó alperesi álláspontot, nem volt szükség rátérni annak vizsgálatára, hogy milyen más műsorszámokat milyen indokok alapján milyen kategóriában engedett sugározni a médiahatóság, „előre láthatóvá” téve a médiaszolgáltató számára a klasszifikációs követelményeket.
- [25] A fentiek alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes nem állított fel helyes egyensúlyt az információszabadság, tájékoztatáshoz való jog és gyermekvédelmi követelmények között. Határozata a felperesek által megjelölt okból jogszabálysértő, ezért azt a Kp. 92. § (1) bekezdés d) pontja alapján – a 90. § (1) bekezdésére figyelemmel – megsemmisítette, míg a fennmaradó részben – az eljárást megindító végzés vonatkozásában – elutasította kereseteket.
- [26] A bíróság a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (3) bekezdése szerint a perveztes alperest kötelezte a per fő tárgya tekintetében pernyertes felperesek perköltségének megfizetésére, amelyet az I. rendű felperes tekintetében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (2) bekezdése alapján, a II. rendű felperes tekintetében pedig az R. 3. § (6) bekezdése alapján a rendelkező rész szerinti – a felszámításhoz képest mérsékelt – összegben állapította meg, az ügy nehézségi fokának, a perbeni beadványok terjedelmének, valamint a tárgyaláson végzett ügyvédi illetve jogtanácsosi képviseleti tevékenység idő- és munkaidényének megfelelően.
- [27] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) c) pontja alapján személyes illetékmentességet élvez, ezért helyette a Kp. 35. § (1) bekezdésén keresztül irányadó Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az állam viseli az Itv. 45/A. § (2) bekezdése, 39. § (3) bekezdés b) pont első fordulata és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján meghatározott mértékű eljárási illetéket.
- [28] Az ítélet elleni fellebbezés lehetősége az Mttv. 163. § (5) bekezdéséből következik. A fellebbezésben a Kp. 100. § (2) bekezdés b) pontja értelmében meg kell jelölni az azt megalapozó jogszabálysértést a jogszabályhely pontos megjelölésével. A jogszabálysértés megjelölésének elmaradása – a Kp. 104. § (1) bekezdésében foglaltak megfelelően – a fellebbezés hiánypótlás nélküli visszautasítását vonja maga után. A Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján a másodfokú eljárásban is kötelező a jogi képviselet.

Budapest, 2022. április 19.

dr. Dudás Dóra Virág s. k.
tanács elnöke, előadó bíró

dr. Lakatos-Csondor Katalin s. k.
bíró

dr. Opor Gergely László s. k.
bíró